

pripoznajo. Mi torej v le teh vrstah obračamo samo na nje vseh onih oči, izlasti še naših poslancev, ki imajo srce za kmeta in s tem za blagor cesarstva. Resni volji bo še tudi tem ranam najti zdravilo. (?)

### Naznanilo in nov poziv.

Gledé Slomšek-ove nagrade, katero je razpisalo učit. društvo v Ptujju za najboljši spis o Slomšku, kot pedagogu, usojamo se p. n. razumništvu to-le naznaniti.

Društvu sta došla le 2 spisa o Slomšku kot pedagogu. A gledé obeh so se gg. presojevalci izrekli proti nagradi.

Prvi g. presojevalec piše: „Prečitavši spisa, videl sem takoj, da gospoda pisatelja, goreča čestitelja nepozabljivega vladike, vendar nista krenila pravega pota, ker sta prepustila govor preveč svojemu navdušenju za-nj in sta se trudila manj dokazati, da stoji Slomšek veda in povsod na neovrgljivih načelih, katera razglasujejo pedagogi že od starodavnih časov, da bi ugajalo torej najbolje dokazati po datih in citatih, kako sistematično je vse sezidano, kar je govoril in pisal apostelj Slovencev o šolstvu ....“ — Drugi ocenitelj pravi: „... Kar se rokopisov tiče, ni nobeden tako, kakor bi si ga jaz želel.“ Tretji pa veli: „... Boljši spis tudi ni kaj prida. Po mojej pameti bo menda najbolje, če se pisatelji še enkrat na resno delo povabijo...“

Tako tedaj stoji cela stvar o večkrat imenovanej Slomšekovi nagradi.

Č. g. pisatelja nam poslanih razprav naj blagovolita podpisnemu predsedniku društva naznaniti, pod katero adreso se jima naj njih deli vrnete.

Da bi se vendar ta reč častno dognala, razpiše Ptujsko učiteljsko društvo po sklepu dne 25. junija v Ptujju še enkrat 100 fl. za en ali dva najboljša spisa o Slomšku kot pedagogu in sicer se naj spisi pošljejo Ptujskemu učit. društvu do 1. julija 1886. Gotovo dovolj časa! Na delo tedaj pisatelji slovenski! Nagrada res da ni velika, a društvo je voljno pisatelju prepustiti ves čisti dobiček. Učeni g. dr. P. je rekel, da tiskan spis moral bi biti ne menda brošurica, temveč knjiga, v kateri bi se opisal Slomšek po svojem zasluženju kot prijatelj šole, kot učitelj in odgojitelj ljube mladine. Knjiga bi naj bila omikanemu občinstvu namenjena, naj bi bila to, kar je Diesterweg pri Nemeih.

Slovenski pisatelji! Lotite se tedaj tega častnega dela, ker žalostno bi bilo za Slovence, ako bi se ne zamogel pisatelj najti, ki bi Slomška kot pedagoga po vrednosti oceniti znal, a sitnost bila bi za naše društvo, katero je blage rodoljube nadlegovalo za doneske.

Ako se stvar ugodno reši, namerava Ptujsko učiteljsko društvo sklicati o priliki razsolbe ocenjevalcev velik zbor spodnje-štajerskih učiteljev, v katerem naj bi se nekaj ukrenilo zastran združenja med slovenskimi učitelji. Bog daj, da bi se oboje dalo častno doseči.

Franc Žiher,  
predsednik Ptujskega učit. društva.

### Gospodarske stvari.

#### Kako se da podlesek najlaglje pregnati.

Izmed vseh za pokončanje podleska na travnikih in senošetih priporočanih sredstev je razun preoranja in prekopavanja celega travnika najzanesljivejše, pa tudi najtežavnejše izbodenje podleska s posebnim orodjem. Ker je pa pokončanje te zelo škodljive rastline skoz in skoz potrebno, zato se ne sme kmet nobenega truda zbiti. Vrh tega pa stroški, ki jih izbodenje povzročuje, ne stojé v nobeni razmeri s škodo, ki jo podlesek napravlja. On je strupen in more zelen in suh, če ga tudi živina navadno neče jesti, veliko nesreče napraviti. Tudi jemlje koristnim travam in zeliščem prostor in hrano in jih v njihovi rasti zelo moti in ovira.

Manj pomaga samo puljenje podleska spomladi. Ko se je steblo s perjem, ki obdaja semensko kapico, katera vrh stebela sedi, prikazalo, počaka se do močnega, globoko segajočega dežja. Zdaj se rastlina trdo nad zemljo prime in iz zemlje potegne. Kolikor bliže čebule se steblo odtrga, toliko manj cvetov se bode prihodnjo jesen pokazalo. Ako se ti po tem ali potrgajo, ali posečejo, ali s travniškim skubljem odstranijo, je mogoče v malih letih se tega škodljivca iznebiti.

Drugo sredstvo je, kakor skušnje učé, popasenje travnika z ovcami. Sicer je pa še dvomljivo ali jesenska in spomladanska paša za odstrambo podleskovo zadostuje. Ko bi pa to ne bilo, bi se morala senokoša za jedno leto izgubiti in dotični travnik se kot pašnik celo leto rabiti, kar pa bode težko kdo lahko in rad storil in se bode torej tudi nerad tega sredstva posluževal. saj tudi ni brez nevarnosti. Najprej je mogoče populjenje podleska, ki se da ravno tako lahko, kakor izbodenje od otrok opraviti, ako se jim v brezšolskem času to opravilo naroči.

#### Premogov pepel, dobro gnojilo.

Med mnogimi rečmi, katerih vrednost se vse premalo obraja in v korist obrača ali popolnoma zametuje, vam je premogov pepel. In vendar učijo mnogobrojne skušnje, da je premogov pepel jedno najboljših gnojil, posebno, če se prej dobro pripravi in obdela. Na An-

gleškem, kjer mnogo več premoga požgejo, kakor pri nas in kjer tedaj mnogo več premogovega pepela imajo nego pri nas, tam so njegovo vrednost že davno spoznali in ga tudi za gnojilo začeli rabiti. Pa ne kot sam pepel se tam navaža na njive in travnike, ampak pomešan najbolj z živalskimi izločki in posebno s človečjekom in služi po tem takem na dvojni način, prvič jemlje raznim živalskim izločkom smrdljivi duh in drugič daje s premogovim pepelom izvrsten gnoj. Ta zmes se mora večkrat prekopati in premetati in slednjič se ji še nekoliko razpadlega vapna primeša. Tako daje gnojilo najbolj močno, ki ga gre posebno tam rabiti, kjer velja nagle učinke doseči.

Na Francoskem rabijo mnogi vinogradniki premogov pepel tudi surov za gnojenje vinogradov. Tam vidijo v premogovem pepelu tudi dober pomoček proti polžem in drugemu takemu mrčesu.

Pri nas se pa še nabajajo kmetovalci, ki koristnosti tega pepela nočejo pripoznati in ga mnogokrat naravnost za škodljivega imajo. Zato ga pa pogosto še na gnojišče ne vsipajo, ampak na ravnost v kak kot mečejo. Zato je pa treba, da se taka malomarnost opušča in da se spoznanje velike gnojivosti premogovega pepela bolj in bolj v dotičnih krogih razširja.

**Sejmovi.** 16. avg.: v Lembahu, Pobrežu (sv. Vid), Mozirju, Sevnici, Vozenici, Strassu; 17. avg.: v Jarenini; 18. avg.: pri Devici Mariji v Puščavi, Slov. Gradcu; 20. avg. pri sv. Jurju na Pesnici, v Kostivnici, v Pilštanju, v Žetalah.

## Dopisi.

**Iz Maribora.** (Naše srednje šole. Njih programi.) V rokah imamo program naše višje gimnazije. Dva dela ima; v prvem je razprava prof. dr. Heigina: Plinij in njegovi viri, v drugem pa je kronika gimnazije od ravnatelja dr. Steinwenterja. V polni resnici povemo, da ne vemo, kaj dela ona razprava v programu; le-ta pride učencem in njih staršem najprej v roke, toda čemu je njim ta suhoparna razprava, kratko in malo mi ne izpozuamo. Dva predala vrst se vlečeta skozi celih dragih 45 strani; v prvem je na vsaki strani par vrst latinskih, Plinijevih, v drugem pa nekaj več grških, različnih pisateljev, spodaj je potlej nekaj nemških opazk; to je vse, kako pa pride to delo v šolski program? In pisatelj še ne konča, hoče še isto drugo leto nadaljevati, to pa se nam zdi že preveč. Take razprave, če so čemu, gredo v liste gospodom profesorjem namenjenim, nikakor pa ne v programe. Bolj zanima nas drugi del, kronika. Iz nje opomnimo samo to, da letos niso Slovencev žrli, sicer bi

jih ne bila večina, 161 proti 137 Nemcev. Izid napredovanja je, kakor na povelje, letos povoljen. — Višja realka bila je dosehdob še bolj, kakor po drugod, pravo pribežališče grešnikov, t. j. večina učencev je va-njo hodila, ker jih drugje niso vzprejeli. Kako da je letos bilo, ne vemo, ker nam njen program še ni prišel v roke, vendar se je bilo skraja reklo, da je v tem letos veliko bolje. — C. kr. učiteljske in mestna dekliška šola niste programov izdali. Tudi prav, saj so takó stroški, ki jih ni treba, izostali, ko bi enaka programa bili izdali, kakor ste ju oni dve šoli, ali nam ga je vsaj gimnazija podala. V obče pa smemo reči, da se nas loteva strah, kedar vidimo, da hodi skoraj brez števila otrok v te šole in s tem kaže, da hoče živeti ob stroških države. To ni dobro znamenje, nam je treba dobrih delalcev.

**Iz Šmarija.** (Lepa svečanost.) Pozno pridem, pa pridem vendar s svojim poročilom. Tiče se naše svečanosti, ki se nam je v preteklem tjednu kaj lepo obnesla. V tem, ko se letos povsod, koder se glasi slovenska beseda, prireja slavnost na čast utemeljiteljev slovanske verske in splošnje omike, tudi Šmarje ni izostalo. V nedeljo dne 2. avgusta so nam bili vrlj dijaki iz Maribora in nekaj tudi iz Celja napravili vesel večer, ali kakor je stalo na njih vzporedu: Metodijev večer. Krasne pesmi so se vrstile s slavnostnim govorom in deklamacijo. Petje je vodil Mariborski abiturijent gosp. J. Vreže, slavnostni govor pa je imel ravno tamošnji abiturient g. A. Medved, doma iz Rajhenburga. Deklamoval pa je Gregorčičevo „Velikonočno“ J. Ž., doma iz Slov. Bistrice. Gledé govora radi priznamo, da je bil izvrsten po vsebini, pa tudi po prednašanju. Govornik kaže že neko spretnost in izurjenost, ki se še sicer pri dijaku ne išče. Tudi deklamovanje je bilo mislim pesniku primerno in globoko čuteno. Da pevceem ni manjkalo pripoznanja pri poslušalcih, to se lahko umeje, saj pesem, ki vré iz mladih, navdušenih prsi, gane, hoče ali noče, poslušaleca. Kar sicer ni v navadi, k tej svečanosti pa je prišel celo c. kr. komisar, g. Kolenc iz Celja. Ni imel pa posla pri celi svečanosti, lep red in vzgledno vedenje gg. dijakov ga je zadovoljilo in odšel je dobre volje. Končaje to poročilo naj še le izrečem svojo in menim, da tudi vseh poslušalcev, zahvalo gg. dijakom, ki so nam ta lep večer naredili. Na mladino, čije srce bije za tako svete ideale, sme se narod z zaupanjem ozirati, prihodnost naša pa je — naše mladine.

**Iz Cvetkovec pri Veliki nedelji.** (Zlobna tožba ali kali?) Ljudje vedno tožijo: slabi so časi, veliko imamo plačil itd., in vendar dostikrat eden drugemu nepotrebne stroške dela s tožbami iz goj sovraštva ali nevošljivosti. Da bi bila tožba gotovejše sprejeta, na-